

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی بابل

دانشکده پزشکی - گروه آموزشی پزشکی اجتماعی

طرح دوره (Course plan)

عنوان درس: کارورزی پزشکی اجتماعی	نام مدرس/مدرسین: اعضای هیات علمی گروه پزشکی اجتماعی
دانشکده: پزشکی	گروه آموزشی: پزشکی اجتماعی
رشته و مقطع تحصیلی: دکتری حرفه ای پزشکی	نیمسال اول/دوم: نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰
تعداد و نوع واحد: ۳ واحد تئوری و عملی	روز و ساعت برگزاری: با هماهنگی و معرفی واحد آموزش تعیین می شود
عرصه آموزش: کلاس دانشکده و مراکز سلامت جامعه تحت پوشش دانشگاه	دروس پیش نیاز: کارآموزی پزشکی اجتماعی
محل برگزاری: کلاس دانشکده و مراکز سلامت جامعه تحت پوشش دانشگاه	مدت تدریس: ۱۶ جلسه تئوری و ۱ جلسه آزمون پایان ترم
آدرس پست الکترونیکی: -	تاریخ آزمون پایان ترم: پایان هر دوره در اخر ماه

فعالیت استاد:

- ۱- حضور منظم و شرکت فعال در کلاس
- ۲- ایجاد زمینه مناسب برای فعالیت دانشجویان
- ۳- تشویق دانشجویان به مشارکت در بحث
- ۴-

وظایف و تکالیف دانشجویان:

حضور منظم و به موقع در کلاس های درسی و بازدید از فیلدها
مشارکت در ارائه تکالیف درسی
مشارکت در ارائه خدمات سطح یک و خدمات پیشگیری در مراکز بهداشتی درمانی شهری
مشارکت در پرسش و پاسخ های مطرح شده در کلاس و فیلد
تنظیم گزارش روزانه و جمع بندی فعالیتهای روزانه در فیلدهای آموزشی
گزارش پایانی دوره از فعالیتهای انجام داده توسط گروه های کارورزان در فیلدهای آموزشی و ارائه اطلاعات گردآوری شده از مجموعه خدمات و برنامه های مراقبتهای اولیه بهداشتی انجام شده در جمعیت تحت پوشش مراکز مذکور

کسانی که به هر دلیل نتوانسته اند در دوره به طور کامل حضور یابند و بارم نمره استاد مربوطه را کسب نمایند موظف هستند در دوره های جبرانی مورد نظر شرکت نمایند.

مقدمه:

در این چرخش آموزشی کارورز باید از طریق حضور در عرصه های پیشنهادی و انجام تکالیف فردی و گروهی به اهداف مشخص شده دست یابد. برای تامین دانش نظری کلاسهای آموزش نظری مورد نیاز در قالب کارگاههای توجیهی توسط گروه پزشکی اجتماعی و خانواده برگزار شود. ۹۰ عرصه های پیشنهادی آموزشی

- مراکز خدمات جامع سلامت شهری یا شهری و روستایی . خانه های بهداشت • کلینیک پیشگیری • کلینیک پزشکی خانواده . خانه های سلامت و سرای محله شهرداری ها (در صورت امکان)
- مرکز بهداشت شهرستان : بازدید از مراکز نگهداری سالمندان، کودکان بی سرپرست، زندان ها، (در صورت امکان)

در صورت امکان و ایجاد امنیت و ایمنی برای دانشجویان ترجیحا بیتوته در مناطق روستایی توصیه می شود

فعالیت های یادگیری این بخش باید ترکیب متوازی از آموزش در عرصه های مطالعه فردی و بحث گروهی، ارائه گزارش | فعالیت، انجام مهارت های عملی مرتبط با اهداف فوق الذکر تحت نظارت استاد، شرکت در جلسات آموزش گروهی

اهداف کلی درس:

در پایان این چرخش آموزشی در راستای تحقق توانمندیهای مورد انتظار از دانش آموختگان پزشکی عمومی کارورز باید بتواند:

- ۱- با مراجعان، بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت به نحو شایسته ارتباط برقرار کند و ویژگی های رفتار حرفه ای مناسب را در تعاملات خود به نحو مطلوب نشان دهد.
- ۲- ارزیابی مدیریت و کاهش عوامل خطر را به درستی و با موفقیت برای مراجعین انجام دهد
- ۳- برنامه های سلامت کشوری را به درستی اجرا و حسب مورد نقد نماید
- ۴- مهم ترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش در فیلهای آموزشی را بررسی و اولویت بندی نماید و با توجه به امکانات موجود راهکارهای مناسب و برنامه عملیاتی لازم را با عنایت به همکاری های درون و برون بخشی تدوین و ارائه نماید
- ۵- خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری های شایع و اولویت دار را در سطح فرد، خانواده و جامعه نقد کند
- ۶- یک طرح در قالب تحلیل، اولویت بندی و حل مشکل را اجرا کند
- ۷- شاخص های بهداشتی را بر اساس کار با سیستم الکترونیکی سلامت محاسبه و تحلیل نماید
- ۸- راهکارهای ارتقای شاخص های سلامت را با استفاده از راهکارهای پایش و ارزشیابی در منطقه را پیشنهاد نماید

- ۹- توانایی اخذ شرح حال جامع، یکپارچه و کامل را در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان در کلینیک پزشکی خانواده یا مراکز جامع خدمات سلامت داشته باشد
- ۱۰- توانایی معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم بندی رایج سنی)، زنان باردار و سالمندان بارعایت حریم خصوصی بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط در کلینیک پزشکی خانواده یا مراکز جامع خدمات سلامت داشته باشد
- ۱۱- اصول و راهکارهای صحیح ارجاع به سطوح بالاتر را به کار بندد
- ۱۲- ارزیابی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت را در سطح فرد، خانواده و جامعه انجام دهد
- ۱۳- روش ها و شیوه های جلب حمایت همه جانبه Advocacy را در حل مشکلات بکار ببندد
- ۱۴- روش های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری های شایع را در سطح فرد، خانواده و جامعه به کار ببندد
- ۱۵- نسخه های لازم را بر اساس اصول تجویز منطقی داروها بنویسد

محتوی ضروری دوره آموزشی:

دانشجو پس از طی دوره باید بتواند:

1. شرح وظایف پزشک و تیم سلامت را در قالب طرح پزشک خانواده بیان نموده و نحوه ایاری خدمت پزشک خانواده را درفیلد آموزشی خود نقد نماید.
 2. میزان اجرای کامل برنامه های ادغام یافته در نظام شبکه و دستورالعمل های برنامه های سلامت کشوری دارای اولویت را درخانه بهداشت و مرکز بهداشتی درمانی گزارش نماید.
 3. میزانها و شاخص های بهداشتی را محاسبه و تحلیل نماید.
 4. عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت را توضیح دهد.
 5. نحوه ارزیابی، مدیریت و کاهش اثر مهمترین عوامل خطر سلامت و اصلاح روش زندگی را در سطح فرد با رویکرد بالینی بیان نماید.
 6. چگونگی ترویج عوامل Protective در ارتقاء سلامت را شرح دهد
 7. روش های تشخیص زودرس بیماری های شایع و اولویت دار را بیان نماید.
 8. چگونگی اجرای برنامه های سلامت و دستورالعمل های کشوری را تحلیل کند.
- را بیان نماید
9. EPI. نحوه ارزشیابی برنامه
10. عملکرد کارکنان نظام سلامت در مرکز بهداشتی درمانی و خانه بهداشت را نقد نماید.
11. راهکارهای افزایش انگیزه و توان علمی و اجرایی کارکنان مرکز بهداشتی درمانی و خانه بهداشت را حسب مورد بیان نماید.

12. برنامه مراقبت از یک بیماری و بررسی گام به گام یک اپیدمی فرضی را تدوین و بیان نماید.
13. تعاریف مرتبط با مورد مشکوک که محتمل و قطعی بیماری های تحت مراقبت را بیان نموده و نام و نحوه

گزارش دهی

- بیماری های مشمول گزارش اجباری را حسب مورد توضیح دهد.
14. عدالت در سلامت را تعریف نماید.
15. انواع بیمه ها و نقش آنها را در تحقق عدالت یا بی عدالتی در سلامت بیان نماید.
16. روشهای مختلف آموزش سلامت در سطح فرد، جمعیتها و جامعه را بیان نماید.
17. اصول مشاوره و روشهای برقراری یک ارتباط مؤثر را بیان کند.

18. مفاهیم *cost effectiveness* و *cost benefit* را شرح دهد.
19. مراحل تدوین و اجرا و گزارش پروژه تحقیقاتی از نوع *HSR* را شرح دهد.
20. اصول تجویز منطقی دارو را بیان نماید.

اهداف اختصاصی درس:

1. ارزیابی، مدیریت و کاهش اثر عوامل خطر را بدرستی و با موفقیت برای مراجعین انجام دهد.
2. مدیریت امور محوله را برابر برنامه آموزشی در طی کارورزی بدرستی انجام دهد.
3. برنامههای سلامت کشوری را بدرستی اجرا و حسب مورد نظارت نماید.
4. مهمترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت / منطقه تحت پوشش را بررسی و اولویت بندی کرده با توجه به امکانات موجود راهکارهای مناسب و برنامه عملیاتی لازم را با عنایت به نقش سایر دستگاهها) درون و برون بخشی (تدوین و ارائه نماید.
5. خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماریهای شایع و اولویت دار را در سطح فرد، جمعیتها و جامعه انجام دهد.
6. روش های افزایش انگیزه کارکنان نظام سلامت را با موفقیت بکار گیرد.
را زیر نظر اساتید مربوطه به انجام رساند
7. *HSR*. اجرای یک طرح پژوهش در نظام سلامت
8. فرآیند ارجاع را برای موارد نیازمند انجام و فیدبک آن را پیگیری نماید.

9. میزان دقت و صحت جمع آوری داده‌ها، تکمیل فرم‌های اطلاعاتی و زیج حیاتی را بررسی و موارد انحراف را بیان نماید.

10. شاخص‌های بهداشتی مرکز بهداشتی درمانی را محاسبه و تحلیل نموده و راهکارهایی برای ارتقاء شاخص‌های بهداشتی ارائه نماید.

11. قادر باشد به انجام بازدیدهای مدیریتی و بهداشتی از مراکز بهداشتی درمانی و خانه‌های بهداشت و کشف و رفع نقایص عمدی و سهوی در این قسمت‌ها بپردازد.

12. جلسات هیأت امناء و شوراهای بهداشتی روستا را بطور مستقل اداره نماید.

13. برنامه آموزشی سلامت و مشاوره، برای افراد و گروه‌ها اجرا نماید.

14. نحوه ارائه خدمات در قالب برنامه‌های جاری در نظام سلامت را مورد پایش قرار دهد.

15. نتایج ارائه خدمات در قالب برنامه‌های جاری در نظام سلامت را مورد ارزیابی قرار دهد.

منابع اصلی درس: (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس)

-منابع انگلیسی:

<http://www.who.int/en> آدرس سایت اینترنتی WHO

منابع فارسی:

(چاپی: کتاب جامع بهداشت عمومی. تالیف دکتر حسین حاتمی و همکاران. چاپ سوم 1392)
کلیات خدمات بهداشتی تالیف دکتر صادقی حسن آبادی، 1386

درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی پارک

همچنین دستورالعمل‌های برنامه‌های کشوری مراقبت‌های اولیه بهداشتی شامل برنامه واکسیناسیون، برنامه کشوری مانا، برنامه کشوری کودک سالم، ترویج تغذیه با شیر مادر، برنامه پایش رشد، برنامه کشوری مادر سالم، برنامه‌های کشوری پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر شامل برنامه کشوری کنترل دیابت، کنترل فشار خون، منتشر شده معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

اینترنتی: سایت‌های مرتبط با حوزه سلامت در موضوعات مورد بحث

شیوه های یاددهی - یادگیری: سخنرانی، پرسش و پاسخ و بحث گروهی

رسانه های آموزش:

کامپیوتر (نرم افزار Power Point و Prezi)، ویدئو پروژکتور و وایت برد

مدت	عنوان برنامه
۲-۳ روز	<p>شرکت در کارگاه های آموزشی و کلاس های توجیهی</p> <p>موضوعات مورد طرح شامل:</p> <ul style="list-style-type: none">- اهداف دوره، سلامت و عوامل پزشکی و غیرپزشکی موثر بر سلامت، بیماری های قابل گزارش- نوشتن طرح مداخله ای- پزشک خانواده، وظایف پزشک در سیستم سلامت، انواع بیمه- ثبت اطلاعات بهداشتی منطقه- نحوه نوشتن گزارش نهایی (مقاله پایانی)- آموزش بهداشت و روشهای مشاوره- شاخص های بهداشتی، طرز تهیه پرسشنامه برای طرح مداخله ای- مدیریت کیفیت فراگیر (TQM) که شامل: بارش افکار و تعیین لیست مشکلات، اولویت بندی مشکلات، تجزیه و تحلیل مشکل، تعیین راهکارها و اولویت بندی راهکارها، ارائه برنامه ریزی عملیاتی، روشهای مختلف ارزشیابی می باشد.
۱ روز	<p>حضور در معاونت بهداشتی و مرکز بهداشت شهرستان</p> <p>موضوعات مورد نظر شامل:</p> <ul style="list-style-type: none">- آشنایی با مکاتبات اداری- آشنایی با مدیریت مراکز بهداشتی درمانی- آشنایی با شرح وظایف و عملکرد واحدهای ستادی مرکز بهداشت- آشنایی با دستورالعمل های کشوری جاری در زمینه های مختلف بهداشتی- آشنایی با نحوه پایش کارشناسان ستادی مرکز بهداشت بر عملکرد واحدهای تابعه- چگونگی ثبت داده ها و آمار حیاتی و بهداشتی واحدهای تابعه، جمع آوری آن و ارسال به وزارتخانه- آشنایی با نحوه مدیریت بیماران (Case Management)

	حضور در فیلد با هدف
۵-۶ روز (تا روز سیزدهم هر ماه)	<ul style="list-style-type: none"> - ارزیابی جامعه و شناسایی مشکلات بهداشتی - درمانی و اجتماعی جمعیت تحت پوشش - آشنایی با مدیریت مرکز و شرح وظایف مدیران مراکز بهداشتی - درمانی - آشنایی با پرسنل واحدها و فعالیت های آنها در مراکز بهداشتی - درمانی مربوطه - استخراج آمار حیاتی مرکز بهداشتی - درمانی و خانه های بهداشت - انتخاب موضوعات بهداشتی جهت اجرای یک برنامه مداخله ای

مدت	عنوان برنامه
۱ روز	<p style="text-align: center;">جلسه میان دوره کارورزان با هدف</p> <ul style="list-style-type: none"> - ارائه خلاصه ای از شناسنامه جمعیتی و آمار حیاتی در مرکز بهداشتی - درمانی مورد نظر - معرفی مشکلات عمده بهداشتی - اجتماعی در روستای مورد نظر و دیگر موضوعات مطرح در ارزیابی جامعه - انتخاب پروژه مداخله ای از میان پراهمیت ترین مشکلات بر اساس طرح ارزیابی درونی مسائل احاطه بر جامعه
از روز سیزدهم تا انتهای ماه	<p style="text-align: center;">ادامه دوره و انجام وظایف پیش بینی شده</p> <ul style="list-style-type: none"> - اجرای پروژه مداخله ای - مشارکت در امور بهداشتی و درمانی با پزشک مرکز - آشنایی بیشتر و نزدیک با طرح پزشک خانواده و سیستم ارجاع - آشنایی با مدیریت بیمار و آموزش انواع سطوح پیشگیری (اول، دوم و سوم) برای فرد، خانواده و جامعه - آشنایی با بیماریهای شایع و بومی و روشهای کنترل و پیشگیری آنها (بیماریهای واگیر و ادغام یافته) - مشارکت در اجرای دستورالعمل های کشوری - اجرای برنامه های آموزشی متناسب با نیاز مرکز - آشنایی با نحوه ثبت داده های بهداشتی، نحوه پایش، ارائه گزارش به سطوح بالا

<p>۱ روز (آخرین روز ماه)</p>	<p>جلسه پایان دوره</p> <p>- ارائه گزارش از فعالیت های دوره - گزارشی از نتایج پروژه مداخله ای - نقد مدیریت و سیستم ارائه خدمات بهداشتی - درمانی در روستا</p>
----------------------------------	--

سنجش و ارزشیابی دانشجویان:

تاریخ	نمره	روش
بدون اعلام قبلی	-	پرسش و پاسخ درون کلاسی
وسط ترم	۳	آزمون میان ترم
طبق برنامه دانشکده	۱۶	آزمون پایان ترم (تشریحی، کوتاه پاسخ و چهارگزینه ای ، جورکردنی)
هر جلسه درسی	۱	مشارکت در بحث گروهی حضور و غیاب

